

Література

1. Семеняка В. В. Страхування у сфері космічної діяльності: теоретико-правові засади / Ін-т держ. і права ім. В. М. Корецького НАН України. Міжнародний центр космічного права / Ю. С. Шемшученко (заг. ред.). – К.: Академперіодика, 2008. – 240 с.
2. Малишева Н., Семеняка В. Правові питання страхування спільних космічних проєктів і програм / Н. Малишева, В. Семеняка // Право України. – 1999. – № 6. – С. 121.
3. Медведчиков Д. Стадии, риски и виды страхования при организации космического страхования / Д. Медведчиков // Управление риском. – 1998. – № 2. – С. 26-40.
4. Дедиков С. Перестрахование и закон / С. Дедиков // Финансы. – 1998. – № 7. – С. 44-48.

УДК 504.06:629.73(477)(043.2)

Савченко О. А., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Рушак І. Я., старший викладач

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ В УКРАЇНІ

Цивільна авіація – галузь народного господарства, обслуговуюча потреби народного господарства і населення в повітряних перевезеннях; використовується для авіахімічного захисту сільськогосподарських рослин від шкідників, аерофотознімання місцевості, розвідки кошовних копалин і виробництва ряду інших робіт, замінюючи наземну техніку, та має в своєму розпорядженні парк літаків і вертольотів, мережу повітряних ліній, аеропортів, аеродромів з системою технічних споруд, радіо і метеостанціями, заводами і ремонтно-технічними базами, науково-дослідними установами, навчальними закладами [1].

Актуальність теми зумовлена тим, що в умовах глобального світу роль цивільної авіації в економіці сучасних країн неухильно зростає, але із збільшенням обсягів авіаперевезень, площ оброблюваних з літаків сільськогосподарських угідь, інтенсивності процесів експлуатації авіаційної техніки прийшло розуміння того, що така техніка суттєво впливає на зростання забруднень навколишнього природного середовища.

У цьому зв'язку варто підкреслити, що в числі конституційно закріплених в Україні прав людини право на безпечне для життя і здоров'я довкілля посідає помітне місце. При цьому передбачається, що воно має бути належним чином реалізовано. Цілком зрозуміло, що об'єктивно виникає необхідність додаткових законодавчих гарантій.

В той же час слід відмітити, що науковці приділяють ще недостатню увагу як комплексному дослідженню проблеми безпеки цивільної авіації в Україні, так і її екологічної складової. Отже, саме цим можна пояснити той факт, що українське законодавство поки ще не тільки не визначає поняття екологічної безпеки цивільної авіації, але й не виділяє екологічну безпеку цивільної авіації як самостійний напрям правового регулювання.

Незалежна Україна в ряду інших держав світу взяла на себе також міжнародно-правові зобов'язання щодо створення національного дієвого правового механізму, який б надійно гарантував пріоритетність екологічної безпеки; екологічно безпечне середовище для життя і здоров'я людей; здійснення запобіжних заходів щодо охорони навколишнього природного середовища; безпеку широкого впровадження новітніх технологій тощо [2, с. 10].

Так, серед важливих міжнародних здобутків України можна виділити підписання Україною Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату та ратифікацію Кіотського протоколу. Цим самим Україна взяла на себе певні зобов'язання щодо впровадження політики зниження викидів парникових газів. Україна входить до двадцятки найбільших забруднювачів планети і несе свою частку відповідальності за негативні наслідки господарської діяльності. Серед існуючих видів господарської діяльності діяльність, пов'язана зі створенням і експлуатацією авіаційного транспорту характеризується масштабним та екологічно небезпечним для довкілля і здоров'я впливом: підприємства цивільної авіації впливають на екологію комплексно – тобто одночасно на різні складові навколишнього середовища: повітряні, земельні і водні ресурси країни. Ось чому аналізу дії авіаційного транспорту велику увагу приділяють міжнародні організації, які розглядають безпеку цивільної авіації комплексно, тобто в тому числі й безпеку впливу на природне середовище авіаційної діяльності господарюючих суб'єктів. Так, основні міжнародні стандарти та рекомендована практика ІКАО в сфері екологічної безпеки цивільної авіації містяться як в Додатку 16 до Чикагської конвенції, так й в окремих рекомендаційних документах. Відповідно у національному законодавстві країн світу збільшилася кількість норм, спрямованих на мінімізацію екологічних ризиків діяльності авіаційного транспорту.

Прийнятий у 2003 р., Закон України «Про основи національної безпеки України» врахував встановлені міжнародно-праві вимоги, прямо зазначивши важливість забезпечення екологічно та техногенно сприятливих умов життєдіяльності громадян і суспільства, збереження навколишнього природного середовища [3].

Головною метою такої Програми є дотримання балансу між шкідливими наслідками діяльності цивільної авіації і потенційними можливостями довкілля у самовідновленні з урахуванням ефективності державних та галузевих заходів регулювання екологічної безпеки [4,

с. 251].

Правовою основою природоохоронної діяльності в цивільній авіації України є національне законодавство: Повітряний кодекс України, закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про екологічну експертизу» та інші природоохоронні нормативні акти, міжнародні стандарти та рекомендації.

Отже, виходячи з даних законодавчих положень, можна констатувати, що метою забезпечення екологічної безпеки цивільної авіації по суті є мінімізація шкідливих наслідків її діяльності шляхом дотримання рівноваги між нанесеною природному середовищу шкодою внаслідок здійснення авіаційної діяльності та можливостями природного середовища у самовідновленні.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

2. Боярська З. І. Екологічні аспекти безпеки цивільної авіації в Україні / З. І. Боярська // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2012. – № 3. – С. 10-15.

3. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15/print> 143405 4030515431

4. Франчук Г. М. Екологія, авіація і космос: навч. посібник / Г. М. Франчук, М. В. Ісаєнко. – К.: НАУ, 2004. – 456 с.

УДК 349.415:656.7(043.2)

Сіроченко Т. В., Марищак О. І., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ

В нашій країні монополія державної власності на землю існувала тривалий час, але зміни в економічній орієнтації призвели на перших порах до появи нових форм власності на землю, а потім до їх конституційного закріплення. У ст. 14 Конституції України закріплено, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави, в тому числі і землі авіаційного транспорту України [1].

Цікавим є питання співвідношення понять «раціональне